

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVIII NR. 4

Vineri,
26
IANUARIE
2018

18004

9 771408 834009

Președinte AȚRU:
„Oamenii nu sunt interesați
de disputele diplomatice”

(Pagina 3)

„Viața e frumoasă
când ești sănătos și fericit,
alături de cei dragi”

(Paginile 8–9)

**Aniversări
și comemorări
în anul 2018**

(Pagina 12)

Calendar ortodox

- 29 ianuarie, luni, Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul; Sf. Mc. Filotei
- 30 ianuarie, marți, (+) Sf. Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur; Sf. Sfințit Mc. Ipolit, ep. Romei
- 31 ianuarie, miercuri, Sf. Doctori fără de arginți Chir și Ioan; Sf. Mc. Trifena
- 1 februarie, joi, Înaintepăznuirea Întâmpinării Domnului; Sf. Mc. Trifon, Sf. Mucenite Perpetua și Felicitas
- 2 februarie, vineri, (+) Întâmpinarea Domnului (Stratenia); Sf. Mc. Iordan și Gavriil (Harți)
- 3 februarie, sâmbătă, Sf. și Dreptul Simeon; Sf. Proorociță Ana
- 4 februarie, duminică, Sf. Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mc. Avramie. Duminica a XXXIV-a după Rusalii (a Fiului Risipitor)

ANNO

Acum 50 de ani...

Kétegyháza

Pe urmele trecutului istoric

În muzeul „Munkácsy Mihály” din Békéscsaba au avut loc lucrări de restaurare de mari proporții. A fost adus aici acel mormint de copil care a fost găsit în hotarul comunei Kétegyháza. În mormintul original din anul 2000 î. e. n. cadavrul este înfășurat în piei de animale.

În muzeu ne-am întâlnit cu dr. Gyula Gazdapusztai, conducătorul săpăturilor arheologice de la Kétegyháza și cu Zoltán Szalay, restauratorul șef al secției centrale de muzeologie și tehnologie.

— Arheologii merită deosebite felicitări pentru faptul că au reușit să aducă la suprafață în întregime această descoperire de mare raritate, declară Zoltán Szalay. Astfel de mormint nu s-a mai găsit la noi în care s-ar fi păstrat rămășițe din piele de animale și grinzile cu care era acoperit cadavrul. Am venit cu deosebită plăcere pentru a restaura mormintul în forma lui originală. Pătura de piele de patru mii de ani a fost curățată de straturile de murdărie printr-un procedeu chimic și apoi lucrată pe material sintetic. Scheletul va fi așezat într-o vitrină, iar pătura de piele deasupra lui. Așa îl vor vedea vizitatorii.

Din cuvintele profesorului universitar am aflat și aceea că

hotarul comunei Kétegyháza conține mult mai multe secrete. În hotarul comunei s-au găsit 38 de morminte movile. Săpăturile au fost începute cu intenția de a stabili originea, mormintelor movile și modul de înmormintare. Dar rezultatele de până acum au adus la suprafață un material atât de bogat, încât pentru prelucrarea lui va fi nevoie de colaborarea mai multor oameni de specialitate din diferite domenii ale științei. În morminte s-au găsit, de pildă, oase de animale prelucrate în scop de ghicit viitorul, vase folosite la diferite sacrificii, bijuterii din aramă și argint. E ceva nou și faptul că s-au aflat în număr mare vase. Nicăieri în țară nu s-au mai găsit morminte atât de bogate în vase. Circa cinci măzi de vase de piatră așteaptă să fie curățate și restaurate. În cursul săpăturilor au dat și de urmele unei așezări omenești.

Hotarul comunei Kétegyháza este interesant și din acest punct de vedere. Tocmai pentru aceea anul viitor în cursul verii săpăturile vor continua. Arheologii doresc să afle documente și cu privire la modul de viață al constructorilor movilelor, la forma și vechimea așezării, precum și în legătură cu alte enigme.

R. A.

Articol apărut în Foaia Noastră, 1 februarie 1968

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica și în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Foile” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Iarnă
Sursă: Internet

Ianuarie românesc la Jula

În ziua de miercuri, 31 ianuarie, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria va avea loc evenimentul cultural „Ianuarie românesc la Jula”. Programul este organizat de Consulatul General al României la Jula, în colaborare cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Academia Română – Filiala Timișoara, Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”. În cadrul programului, va evolua Corul „Pro Musica” din Jula intonând imnurile naționale ale Ungariei și României, *prof. univ. dr. Crișu Dascălu* va susține o prelegere cu titlul „Mihai Eminescu, poetul național al românilor”, iar *conf. univ. dr. Ioan David* va vorbi despre „Unirea Principatelor Române în contextul european”. Apoi, un grup de elevi ai Liceului „N. Bălcescu” din Jula va susține un program literar, iar serata se va încheia cu un recital la pian al *Mariei Alice Poenariu* din Timișoara. Programul va începe la ora 17.00.

Serată culturală pentru românii din Săcal

Autogovernarea românească din Săcal organizează, pe 27 ianuarie, o serată culturală în colaborare cu Ansamblul „Doina Bihorului”. Petrecerea românească din mica localitate bihoreană va avea loc la căminul cultural și va fi deschisă la ora 18.00 cu un program de dansuri populare și cântece românești, de către Ansamblul „Doina Bihorului”, coregraf *Gheorghe Gros*.

Petrecere românească la Bichișciaba

Autogovernarea Românească din Bichișciaba organizează o petrecere românească în după-masa zilei de 24 februarie, de la ora 15.30. Invitații evenimentului sunt dansatorii Formației de dansuri populare din Beiuș și Ansamblul „Doina Bihorului”. Petrecerea va avea loc la „Csaba Park” în Bichișciaba și va reuni atât românii din Bichișciaba, cât și membri ai fostului club românesc care a funcționat în oraș.

A.B.

Poza săptămânii

Foto: Dan Mihai Balanescu

Românii au ieșit din nou în stradă...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Președinte AȚRU: „Oamenii nu sunt interesați de disputele diplomatice”

Site-ul *News.ro* a publicat, pe 16 ianuarie, un articol cu titlul „Autoguvernarea românilor din Ungaria: Întepăturile diplomatice nu-și au rostul, să nu ne lăsăm provocați. La Gyula, steagul României e arborat pe instituții”, în care președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Tiberiu Juhász,

prezintă un punct de vedere echilibrat în cel mai recent scandal politic româno-maghiar. Președintele AȚRU a pus accentul în declarația sa pe buna conviețuire a minorităților cu populația majoritară atât în Ungaria cât și în România. Reluăm mai jos acest articol.

Președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU), Tiberiu Iuhasz, atrage atenția, într-o declarație acordată *News.ro*, că diverse „incidente provocate de organizații extremiste sau declarații politice” ar putea tensiona „în mod nejustificat” relațiile dintre România și Ungaria, el afirmând că „întepăturile diplomatice” nu își au rostul, pentru că „la nivelul comunităților etnice există o conviețuire bună cu populația majoritară în ambele țări”. Iuhasz a declarat că în Ungaria steagul României e arborat pe școli și alte instituții ale etnicilor români, cu aprobarea autorităților și fără o ripostă din partea populației majoritare.

Președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU), Tiberiu Iuhasz, s-a referit la „evenimente” care „în ultima perioadă au agitat scena politică în ambele țări, în timp ce oamenii nu sunt interesați de disputele diplomatice și nu cred că există o bază reală pentru ca acestea să continue”.

Tiberiu Iuhasz s-a referit atât la reacția fostului premier al României, *Mihai Tudose*, după ce partidele maghiare din Transilvania au semnat o declarație comună privind conceptul de autonomie, cât și la incidentul de la Ambasada României la Budapesta, unde emblema României a fost acoperită cu drapelul secuiesc de către membri ai „Mișcării celor 64 de comitate”.

„Înainte de a reacționa, politicienii ar trebui să vadă că la nivelul comunităților etnice există o conviețuire bună cu populația majoritară în ambele țări. Uneori apar incidente provocate de organizații extremiste sau declarații ale unor politicieni radicali care pot tensiona în mod nejustificat relațiile dintre țările noastre. Întepăturile diplomatice nu își au rostul și nu trebuie să ne lăsăm provocați. Limbajul politicienilor ar trebui schimbat, pentru că românii și maghiarii își doresc să aibă relații bune în continuare și să colaboreze pentru binele comun”, a spus Iuhasz.

Liderul românilor din țara vecină spune că „arborarea steagului Ungariei sau al Ținutului Secuiesc în România a atras adesea reacții virulente ale unor politicieni români, dar nu ar trebui să fie o problemă pentru nimeni, cât timp în Ungaria este arborat drapelul României pe toate instituțiile ce reprezintă comunitatea română”.

„La Gyula, unde avem cea mai mare comunitate de români din Ungaria, drapelul României se află atât pe școala românească, cât și pe sediul nostru, al Autoguvernării românilor, și chiar în Biserica Ortodoxă. Autoritățile permit acest lucru în toată țara, iar maghiarii nu au avut niciodată nimic împotriva”, a spus Iuhasz.

Pe clădirea Liceului „Nicolae Bălcescu” din Gyula, la care învață 428 de copii, sunt arborate steagurile Ungariei, României și Uniunii Europene, iar conducerea școlii spune că „acest lucru se întâmplă dintotdeauna”.

„Nu au fost niciodată probleme cauzate de arborarea steagului României. La Gyula este arborat pe mai multe clădiri, iar populația majoritară maghiară nu a avut niciodată vreo reacție negativă. Nici nu credem că steagul ar putea cauza neînțelegeri sau dispute”, a declarat, pentru *News.ro*, directorul adjunct al liceului, *Ana Radici Repisky*.

Conform (AȚRU), comunitatea românilor din Ungaria este estimată la 25.000 de persoane, majoritatea locuind în trei județe de la granița cu România, respectiv Csongrad, Bekes și Hajdu-Bihar.

În orașul Gyula, aflat la granița cu județul Arad, trăiesc aproape 5.000 de români, din populația totală de 31.000 de persoane, mulți fiind arădeni sau bihoreni care

și-au cumpărat locuințe în ultimele două decenii.

Săptămâna trecută, premierul *Mihai Tudose* a vorbit la Realitatea TV despre rezoluția privind autonomia Ținutului Secuiesc semnată la Cluj-Napoca de cele trei formațiuni politice maghiare (UDMR, PPMT și PCM), apreciind că „nici nu poate fi vorba de o astfel de autonomie pentru secuici”. „Am transmis că dacă steagul secuiesc va flutura pe instituțiile de acolo, toți vor flutura lângă steag. Nici nu poate fi vorba de o astfel de autonomie pentru secuici”, a declarat Tudose.

Declarația a atras critici ale unor politicieni de la Budapesta, iar membri ai „Mișcării celor 64 de Comitate” din Ungaria au acoperit emblema Ambasadei României de la Budapesta cu drapelul secuiesc. Incidentul ar fi avut loc în noaptea de 12 spre 13 ianuarie.

Rezoluția semnată la Cluj-Napoca de UDMR, PPMT și PCM arată că se dorește obținerea autonomiei teritoriale a Ținutului Secuiesc, care ar trebui să devină „o regiune autonomă în limitele sale istorice”, cu organism de decizie cu competențe legislative și executive regionale în domeniile educației, culturii, informării, economiei, dar și domeniul funcționării propriului aparat de administrație publică. Liderii politici maghiari arată că „administrația Ținutului Secuiesc poate fi eficientă și va servi interesele cetățenilor, dacă are la bază structura fostelor Scaune Secuiești”. **E.Ș.**

Un gând pe săptămână

Oare chiar atât de rău este să fii „minoritar”?

Și oare mai e posibil, în lumea de astăzi, să ne retransăm în triburi, în sate omogene și „țări” autonome, precum vânătorii paleolitici ori rumânii din Evul Mediu?

Adevărul este că, în lumea globalizată de astăzi, toți suntem minoritari. Suntem români, majoritari în România, dar suntem minoritari în cadrul UE sau dacă emigrăm în Spania ori Italia. România este o țară majoritar ortodoxă, dar ortodoxia este minoritară în cadrul lumii creștine, iar creștinismul este minoritar în ansamblul religiilor lumii. Coaliția PSD-ALDE deține majoritatea în Parlament și are dreptul să legisleze și să formeze guvernul, dar a fost votată de o minoritate de 19,56% din totalul alegătorilor.

Majoritatea nu este decât o iluzie. Prețuind și protejând minoritățile, ne respectăm și ne apărăm pe noi înșine, pentru că, în orice moment și în nenumărate contexte particulare, fiecare dintre noi poate fi un minoritar.

(Sorin Mitu: Minoritățile (adică noi toți) la putere, Revista Sinteza, nr. 37, februarie–martie 2017, pag. 31–35)

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni. Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.
mprp.
gov.ro

Creștine „Înțelegei Vremurile” pe care le trăiește România?

La doar un an distanță, după Ordonanța 13, care a marcat întreaga țară cu proteste în masă, România intră într-o nouă criză politică. Pentru mulți creștini schimbările politice sunt privite cu indiferență, de alții cu revoltă, iar alții cu patriotism înflăcărat care provoacă multe emoții în spațiul virtual.

Oare ce ar trebui să facă creștinii în aceste vremuri? Suntem sau ar trebui să fim vocali în vremuri tulburi pentru țară? Este bine să ne aliniem mișcărilor sociale și politice, sau rămânem indiferenți și ne plângem că avem o țară condusă de hoți?

1 Cronici 12:32 vorbește despre: „...fiii lui Isahar, care se pricepeau în înțelegerea vremurilor și știau ce trebuia să facă Israel”. Este bine să ne întrebăm, oare noi avem astfel de fii în țară? Trebuie să știți că avem! România este binecuvântată să aibă creștini în toate structurile de stat la nivel înalt, dar ei au nevoie de susținere în rugăciune!

Echipa *ȘtiriCreștine.ro* vă provoacă la acțiune. Nu, nu acțiune pe facebook sau în stradă! Vă chemăm la acțiune în rugăciune! Avem nenumărate porunci și îndemnuri în Sfânta Scriptură care ne învață cum să ne purtăm în asemenea circumstanțe. Este timpul să fim o forță care mișcă România. Trebuie să stăm în spărtură pentru țară și avem responsabilitatea în fața lui Dumnezeu pentru a lupta pentru ea în rugăciune.

Veniți să stăm pe genunchi pentru:

Președintele țării – ca să fie sensibil la șoapta Duhului Sfânt, vertical în deciziile pe care le ia și un lider care să urmărească binele țării.

Guvernul României – să devină stabil, funcțional și eficient în exercitarea misiunii pe care o are. Pentru miniștrii creștini să fie sare și lumină pentru colegii lor și întreaga țară, iar deciziile pe care le i-au să onoreze pe Dumnezeu. Să fie protejați de loviturile celui rău și rezistenți în bătăliile spirituale care urmează să le poarte.

Parlamentul și Senatul României – în mod special pentru evanghelicii prezenți în aceste structuri, ca să reziste la presiunile și bătăliile politice care se dau, să reușească să protejeze schimbările legislative în domeniul justiției. Să rămână tari în urma acestor lupte politice și să reușească să făurească binele României.

Protestul din 19 ianuarie și oamenii care vor ieși în stradă. Rugați-vă ca aceste mișcări să fie un protest pașnic, fără violențe și consecințe negative.

Pentru poliția României care în aceste vremuri tulburi trebuie să asigure ordinea, să fie protejați de oameni răi și să reziste la presiunile care vor înfrunta în stradă.

Dumnezeu poruncește poporului Israel aflat în robie să se roage pentru cetatea asupritorului. „Urmăriți binele cetății în care v-am dus în robie și rugați-vă Domnului pentru ea, pentru că fericirea voastră atârână de fericirea ei!” Ieremia 29:7. Cu atât mai mult, noi, trăind vremuri de libertate ar trebui să fim străjeri neosteniți în rugăciune pentru țară. Binecuvântând țara prin rugăciune, ne binecuvântăm pe noi.

Iar **Apostolul Pavel** ne învață:

„Vă îndemn, dar, înainte de toate, să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sunt înălțați în dregătorii, ca să putem duce astfel o viață pașnică și liniștită, cu toată evlavie și cu toată cinstea. Lucrul acesta este bun și bine primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care voiește ca toți oamenii să fie mântuiți și să vină la cunoștința adevărului.” 1 Timotei 2:1-4.

Haideti să purtăm în inima noastră România. Să mijlocim pentru țară, pentru dregători, pentru creștinii din țară să rămână uniți în rugăciune și să contribuie la binecuvântarea țării!

(www.stiricrestine.ro)

Petru Dugulescu

Rugă pentru România

Există oare în Galaad
Vreun leac de vindecare?
Căci neamul meu este bolnav,
Și rana lui e mare.

Se cere leac vindecător,
Se cere o minune
Să vindece al meu popor,
Româna națiune.

Există-un doctor priceput
Să-i oblojească rana
Că-l doare-așa cum n-a durut,
Și-l chinuie satana.

Prin ciuma roșie trecuți
În noua libertate,
Ucidem pruncii nenăscuți,
Mânați de voluptate.

Incesturi, crime, sodomiți,
Abundă prin ziare.
Suntem o casă de smintiți,
În plină destrămare.

În țara cu guvern corupt,
Parlamentari, miniștri,
Ca din pământ au apărut
Miliardari siniștri.

Ne vrem o țară de creștini
Și-o afirmăm din gură,
Dar de Hristos suntem străini,
La fel și de Scriptură.

În blocuri triste, cenușii,
Bătrânii mor de foame,
Uitați de stat și de copii.
O, fie-Ți milă, Doamne.

Te rog pentru poporul meu,
Pentru al Tău sfânt Nume,
Căci rana lui miroase greu
În țară și în lume.

Ascultă-ne din cerul Tău,
Tămăduiește țara!
Ne mântuiește de cel rău,
La fel ca la Gadara!

Ridică Doamne-acest blestem!
Redă-ne bucuria!
Ne-ascultă ruga, fă un semn,
TREZEȘTE ROMÂNIA!!!

MRP a lansat noul ghid de finanțare pe anul 2018

Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (MRP) a lansat Ghidul Beneficiarului 2018, în conformitate cu modificările aduse, la propunerea instituției, cadrului legislativ care reglementează modalitățile de sprijinire a românilor din afara granițelor, precum și luând în considerare sugestiile primite din partea mediului asociativ românesc.

Ghidul de finanțare 2018 introduce schimbări importante prin care MRP simplifică procesul de acordare a finanțărilor nerambursabile și amplifică gradul de accesibilitate la resursele financiare oferite de Guvernul României în beneficiul comunităților românești din afara granițelor.

Noutatea majoră a modificărilor legislative o reprezintă introducerea acordării de granturi pentru proiectele și acțiunile derulate în vederea sprijinirii românilor din afara granițelor, cu avans de până la 100% și posibilitatea stabilirii de priorități tematice și geografice, astfel încât să fie dezvoltate politici publice adaptate la problemele specifice ale comunității. Avansul pentru proiectele aprobate de comisia de evaluare a proiectelor a crescut până la 50% în anul 2018 față de 30%, cât era în anul 2017.

Noile proceduri includ consiliere personalizată, vor reduce perioada de evaluare a proiectelor și prevăd forme de finanțare succesivă.

Totodată, în vederea celebrării Centenarului Marii Uniri, MRP a creat un pilon de finanțare destinat în exclusivitate proiectelor dedicate acestui istoric eveniment, intitulat „Centenarul 2018”.

Ghidul va fi corelat cu prevederile Legii nr. 299/2007 privind sprijinul românilor de pretutindeni, aflată în dezbatere parlamentară, care va face posibilă prezența de observatori externi, inclusiv cea a membrilor comunităților românești, în cadrul comisiilor de evaluare a proiectelor depuse la MRP.

De asemenea, s-a introdus posibilitatea de a transmite documentația necesară online, cu semnătură electronică. Acest lucru va permite realizarea unor economii semnificative din partea solicitanților, trimiterea facilă a documentelor, precum și realizarea mai rapidă a procedurii de decontare.

În spiritul consolidării relației de parteneriat, MRP anunță că sesiunea de finanțare este deschisă pe tot parcursul anului 2018 și invită românii de pe toate meridianele lumii să depună proiecte de finanțare la minister.

Ghidul Beneficiarului 2018 poate fi descărcat de pe site-ul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni: www.mprp.gov.ro.

„Lumini și taine”, expoziția pr. Cosmin Pop la Oradea

Părintele *Cosmin Florentin Pop*, preot al bisericii ortodoxe române din localitatea Jaca, din Bihorul unguresc, a avut pe 18 ianuarie vernisajul expoziției personale intitulată „Lumini și taine”, la Oradea. Evenimentul a fost organizat de către Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Oradea, director doamna *Ligia Mirișan*, în colaborare cu Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Oradea, președinte *Viorica Cherteș*. Părintele Cosmin Pop este pictor de icoane pe sticlă și îndrumător al copiilor din Ungaria la numeroase tabere de iconografie. A avut multe expoziții la Budapesta, Jula, Seghedin, dar și în România. În fiecare an, părintele Pop participă la Budapesta, la tabere de iconografie pentru copii, organizate de Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Capitala Ungariei, oferindu-le acestora ocazia unică să pătrundă tainele picturii pe sticlă, cu inocența și talentul de care este înzestrat fiecare.

„Lumini și taine”, prima sa expoziție personală la Oradea cuprinde atât icoane pe sticlă, cât și cruci sculptate în lemn. Expoziția a fost vernisată de către pr. *Dorel Octavian Rusu*, fostul protopop de Oradea. Aceasta rămâne deschisă timp de trei săptămâni, putând fi vizitată în holul bibliotecii.

A.B.

In memoriam Teodor Borszéki (1944–2018)

Vineri, 19 ianuarie, la vârsta de 73 de ani, s-a stins din viață generalul Teodor Borszéki, originar din Micherechi. Teodor Borszéki s-a născut pe 8 septembrie 1944, la Budapesta, unde și-a petrecut primii ani ai copilăriei. Avea mai bine de zece ani când s-a mutat la Micherechi, acolo de unde provenea tatăl său. La Micherechi a stat până la 18 ani, când și-a terminat studiile liceale la Jula, în prima parte a anilor 60. După absolvirea Liceului „N. Bălcescu” din Jula, care s-a orientat spre o carieră militară, terminând școala militară din Szentendre în anul 1966. În ciuda faptului că a stat doar câțiva ani la Micherechi, toată viața a rămas marcat de anii petrecuți acolo. În toată cariera lui militară, în orice grad înalt era avansat, se întorcea cu mare drag în satul Micherechi,

purtând o mare cinste atât oamenilor din localitate, tineri sau bătrâni, cât și eroilor români care au monumente în Micherechi.

Într-un interviu realizat de Crăciunul anului 1997, de către Petru Cîmpian, pentru emisiunea în limba română de la Radio Seghedin, Teodor Borszéki mărturisea: „În meseria noastră nu se poate lucra pentru bani. Noi lucrăm încă din entuziasm. De dimineața până noaptea târziu, noi tot timpul suntem într-o oarecare stare, pentru că în fiecare moment trebuie să fim gata ca să luăm diferite decizii. Și militarul este om. Filozofia mea militară, dar pot să spun că și omenească, este că și în haine militarești, și în civil, trebuie să rămân un om care gândește și cântărește diferite situații, și numai după aceea să iau decizia corespunzătoare.”

Teodor Borszéki își exprima în toate circumstanțele mândria de a fi român din Ungaria, de a fi aparținător al acestei mici comunități cu care până în ultimul moment al vieții sale a ținut strâns legătura.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Redacția

Povestea creionului

Un creion vechi îl ia pe noul său prieten, un creion nou, deoparte pentru a-i spune câteva lecții importante de viață, înainte ca acesta să fie pus într-o cutie și să plece în lume.

– Dragul meu tânăr prieten, aș vrea să îți spun câteva lucruri importante pe care ar fi bine să le ții minte pentru că îți vor folosi în viață, de acum înainte.

Sunt cinci lucruri pe care ai nevoie să le știi, a spus creionul bătrân, înainte să te trimit în lume. Amintește-ți întotdeauna aceste cinci lucruri, nu le uita niciodată, și în felul acesta vei deveni cel mai bun creion.

Primul lucru pe care să ți-l amintești întotdeauna este că vei fi capabil să faci multe, dar doar dacă vei fi pus în mâinile cuiva. Din când în când va trebui să suporti să fii ascuțit, va fi dureros, dar ține minte că astfel vei deveni un creion mai bun.

Ține minte că vei putea corecta întotdeauna orice greșală pe care o vei face pe drum.

Și cea mai importantă parte este în interiorul tău.

Amintește-ți acest lucru și de asemenea, mai ține minte că, pe fiecare suprafață pe care vei fi folosit, va trebui să îți lași urma. Indiferent de ce se întâmplă, tu va trebui să continui să scrii.

Tânărul creion a ascultat toate aceste sfaturi cu atenție și i-a promis prietenului său mult mai înțelept că își va aminti întotdeauna cele cinci lucruri, astfel încât să își poată trăi viața cu inima și cu un scop.

Recorduri mondiale deținute de România

România se poate mândri cu multe realizări consemnate, de-a lungul timpului în faimoasa Cartea Recordurilor (Guinness World Records). Iată câteva dintre cele mai interesante recorduri românești:

■ România deține recordul pentru cea mai mică bancnotă din lume, bancnota de 10 bani, emisă de Ministerul de Finanțe al României în 1917. Cel mai mic ban de hârtie avea dimensiunile de 27,5 mm x 38 mm. Acest record a fost certificat de World Records Academy – Academia Recordurilor Mondiale. Bancnota a fost emisă de urgență în timpul Primului Război Mondial, are culorile verde și portocaliu.

■ Cel mai scump ziar din lume care a intrat în Cartea Recordurilor în iunie 2008, este publicația românească Zimbrulu și Vulturulu, în valoare de 829.500 de euro. Această sumă a fost stabilită la o licitație la Geneva. Piesa a avut un preț de pornire de 500.000 de euro, dar a ajuns la 829.500 de euro, fiind cumpărată de britanicul Joseph Hackmey. Valoarea actuală a exemplarului este de 3 milioane de euro.

■ Alpinista de origine română Coco Popescu, a fost prima alpinistă din lume care a terminat circuitul Seven Volcanoes și tot prima alpinistă din lume care a atins vârful celui mai înalt Vulcan din Antarctica, Muntele Sidley. La 24 ianuarie 2011, acest record a fost omologat de World Records Academy.

■ Recordul mondial privind cei mai mulți dansatori în sincron cu umbrele a fost stabilit la Arenele Romane, în România. 1.461 de oameni coordonați de un coregraf profesionist au dansat sincron cu umbrele colorate, timp de 6 minute și 24 de secunde.

■ România deține recordul pentru cel mai mare steag din lume. În 2013 s-a construit un tricolor de cinci tone, care avea 349 metri pe 227 metri și la care s-au folosit aproape 71 de kilometri de material.

■ Nadia Comăneci este gimnasta cu cele mai multe note de 10 obținute la o singură ediție a Jocurilor Olimpice. Este vorba de cele 7 note de

10 obținute în 1976, la Montreal. Înainte de 1976 nimeni nu obținuse nota 10 la un eveniment olimpic. În plus, ziua de 18 iulie (18 iulie 1976 este ziua în care Nadia a obținut, la 14 ani, primul punctaj de 10 din istoria Jocurilor Olimpice) a fost declarată „Ziua Recordurilor Mondiale”.

Iarna în ghicitori

În fiecare an, iarna vine cu frumusețea sa. Anotimpul alb ne fascinează de la primul fulg de nea, când întreaga natură începe să îmbrace mantia argintie și pufoasă. În următoarele ghicitori vorbim tot despre iarnă.

1. Mic, ușor, purtat de vânt,
Cade, cade la pământ,
Ține cald ca un veșmânt.

2. Albă plapumă și moale
S-a întins pe deal, pe vale,
Iar când vine primăvara,
Se topește plăpumioara.

3. Totu-i înghețat în drum,
Florile-s pe geam acum,
În sobă focul trosnește,
Spune, ce anotimp este?

4. Intră pe horn, când copiii dorm
Și știe la fiecare, ce nevoie are,
la ghicește tu acum,
Cine-i moșul ăsta bun?

5. Cu ea iarna sus în deal
Vin iute nu am habar,
Pe zăpadă alunec tare,
Nimeni nu ne stă în cale?

6. Verde-n vară, verde-n iarnă!
La Crăciun are beteață,
Globuri, steluțe-argintii,
Ce pom e ăsta, copii?

7. Om făcut de mâna mea,
Cu ochi negri și lulea.
Nici-un viscol nu-l răstoarnă,
Că e sprijinit de iarnă.

8. Stele reci de vânt purtate
Au căzut pe drum, pe stradă,
Parcă-s stele de mătase,
și sunt albe și ușoare,
Ce să fie oare?...

9. Tot cu vârful-n jos
Crește, mereu crește,
Soare-l dă jos!
Gerul îl ocrotește!

Răspunsuri:
1. Fulgii de zăpadă
2. Zăpadă
3. Iarna
4. Moș Crăciun
5. Sani
6. Bradul
7. Omul de zăpadă
8. Fulgii de zăpadă
9. Întăritul de gheață

„Ziua Eminescu” la școala din Micherechi

15 ianuarie 2018 a marcat cea de-a 168-a aniversare a genialului poet român Mihai Eminescu precum și Ziua Culturii Naționale.

La Școala Generală Bilingvă de Naționalitate Română din Micherechi, „Ziua Eminescu” a fost sărbătorită în data de 18 ianuarie printr-o prezentare a celor mai importante momente din viața și activitatea marelui poet. Prezentarea a fost susținută de doamna profesoară *Mihaela Baicu* și a avut loc în aula școlii desfășurându-se pe parcursul a două ore: una avându-i ca spectatori pe elevii ciclului

primar, iar cea de-a doua pe elevii claselor 5–8. Pe parcursul prezentării, elevii au avut ocazia să recite poezii, să urmărească câteva videoclipuri muzicale într-o interpretare modernă a versurilor lui Mihai Eminescu, precum și să interacționeze cu doamna profesoară, punând și răspunzând la întrebări legate de tema evenimentului. Această activitate a dorit să trezească un mai mare interes din partea copiilor înspre poezie, înspre literatura și cultura română și înspre dragostea de carte în general.

Clipe

Lumea este asemenea unei palete de diferite culori. Fiecare culoare reprezintă o stare de suflet a unei persoane. Stând deseori pe gânduri și privind lumea din jurul meu am realizat că oamenii înșiși sunt o știință încă nedescifrată. Multe persoane susțin faptul că toți suntem identici, trupește da, dar sufletește și omenește în niciun caz nu semănăm unul cu celălalt. Fiecare om are modul său de a se exprima, a gândi, a se îmbrăca etc., dar totuși avem mentalități diferite, ceea ce ne face să fim noi. Chiar dacă uneori avem clipe grele în viață nu putem spune că nu avem nici clipe frumoase, după fiecare nor negru există un curcubeu (în general). M-am gândit despre cum ar fi dacă am putea transforma acele clipe plăcute sau mai puțin plăcute în cuvinte. După cum știm este ușor să îi produci cuiva o neplăcere și cu atât mai greu să îi faci un bine. Momentele fac clipele, iar clipele momentele!

Clipele de neuitat sunt poate cele mai minunate momente din viața unui om. Cu toții ne amintim cu drag de toate acele momente care ne-au adus nenumărate bucurii și veselii, râsete și hohote, năzdrăvăniile din copilărie, poznele făcute la acea vreme și dragul cu care povestim aceste mici întâmplări. Prima iubire și primul sărut, care a fost primul pas spre a deveni adult până la despărțirea de locurile natale, țara natală despre care unii vorbim cu atâta mândrie și simpatie. Clipele petrecute alături de familie și de cei dragi și nopțile petrecute cu prietenii pe-afară pentru ca a doua zi să numărăm orele chiulite de la școală și nenumăratele fițuici pentru copiat la teste. Dar totuși, să nu uităm în ultimul rând absolvirea și formarea noastră ca persoană adultă cu responsabilități mai mari decât în trecut. Clipele frumoase nu trebuie niciodată lăsate să se risipească, ele trebuie savurate și trăite la prezent, pentru că nu știm ce ne poate pregăti viitorul. Amintește-ți cu drag de clipele când ți-ai văzut mama după un timp mai îndelungat petrecut departe de ea, amintește-ți de tata, șeful casei, care numai uneori a fost împotriva deciziilor tale, dar care niciodată nu te-a îndemnat să faci ceva ce nu ți place, pentru că așa sunt părinții, mai grijulii decât noi. Bunicii și străbunicii, care de fiecare dată ți-au dat un sfat înțelept în legătură cu viața și misterele ascunse ale acesteia, dar să nu uităm de frați și surori, la care iubirea unul față de celălalt devine uneori chiar mai mare decât față de părinți. Nu uita de acele clipe petrecute în vreun colțisor de rai al lumii, fie că ai fost singur sau cu cineva, deoarece

totul este trecător la fel ca și prima dragoste și nu vei ști dacă mâinele va fi identic cu cele văzute azi.

Clipe de tristețe și melancolie vor exista tot timpul și oriunde se ivește ocazia. Atâta timp cât vor exista focul și apa, albul și negrul, binele și răul, bărbatul și femeia, tot atâta timp vor fi prezente și momentele triste, respectiv tragice ale vieții. Nu ne place să ne reamintim de acele momente din viața personală sau familială care au avut loc (ca de exemplu: înmormântarea unui semen, accidente ale unei rude) sau de acele persoane care nu mai împart această apucătură de pământ cu noi, dar trebuie să recunoaștem că și acelea fac parte din viața noastră de zi cu zi și trebuie respectate cum se cuvin. Toate aceste momente ne ajută să înțelegem mai bine lumea în care trăim, să o analizăm mai îndeaproape și să căutăm soluții la ceea ce nu am putut realiza sau am realizat dar a fost un eșec. Omul cât trăiește învață, iar el nu poate învăța cel mai eficient decât din propriile greșeli. Bineînțeles, poate învăța și din greșelile altora, dar tot mai bine e să te autocorectezi de unul singur. Clipele grele din viață nu te fac decât să devii mai puternic/ă și să înțelegi lumea din jurul tău. Chiar dacă uneori simți senzația că nu mai poți de durere (trupească și sufletească), niciodată să nu te dai bătut, viața merge mai departe și toate cele întâmplate se pot schimba în bine pe viitor, dar asta depinde numai și numai de tine.

Nu uita niciodată de unde ai pornit și unde ai ajuns, ce ai putea face pentru a putea începe din nou de la zero și cu ce te va răsplăti viața. Fiecare fapt are consecințe atât asupra ta, cât și a semenilor tăi. Măsoară-ți întotdeauna capacitățile și dacă te simți în stare întrece-le cu pași mici dar siguri!

Clipele sunt acele momente ale vieții care nu trebuie ezitate niciodată, indiferent de ce ar fi. Ele trebuie trăite la intensitate maximă și trebuie să profiți de pe ele la momentul oportun. Niciodată nu ezita a face un bine, dar încearcă să eviți momentele care în opinia ta nu ți se potrivesc!

Clipele speciale fac oamenii speciali ca tine. Niciodată nu te îndoi de tine însuși și mergi pe drumul cel drept indiferent de ce ar fi! Nu ți ține întotdeauna părerea proprie, ci învață a-i asculta și pe alții, fiindcă numai așa vei avea clipe de neuitat, clipe de tristețe și clipe speciale fel de fel cum am avut și eu la vremea mea!

Fă-ți și tu clipe de poveste și împărtășește-mi-le și mie!

Andrei Sebastian Csiplo

„Viața e frumoasă când ești sănătos și fericit, alături de familie și cei dragi”

Interviu cu Maria Sferle din Micherechi

Maria Sferle (născută Ruja) din Micherechi este o bunică energică, la 80 de ani ai săi face și treburile ușoare și pe cele mai grele din gospodărie și trăiește fericită pentru

familia sa frumoasă. Nu trece o zi de naștere, o zi onomastică, o sărbătoare de familie la care bunica să nu fie prezentă. A rămas văduvă din anul 2003, dar nu se dă bătută, este optimistă și foarte dinamică. Îi plac mult copiii și este întotdeauna înconjurată de nepoți, strănepoți, de copiii vecinilor. În serile lungi de iarnă, croșetează și este foarte pasionată de rebus. Este expertă la făcut plăcinte tradiționale, reprezintă satul și românii din Micherechi la festivalului și concursuri naționale cu rățișele și vârzarele sale renumite.

Copilăria cu frumusețea și simplitatea ei

— Recent ați împlinit venerabila vârstă de 80 de ani. Cum vă simțiți și ce vă doriți la această vârstă?

— Îmi doresc să fiu sănătoasă și să pot să am grijă de nepoți, mai bine zis de strănepoți că nepoții sunt acum mari. Am trei copii, șase nepoți și șase strănepoți.

— Sunteți obișnuită să fiți înconjurată de copii și de nepoți pentru că, din câte știu, și dumneavoastră v-ați născut într-o familie mare...

— Așa este. Noi am fost 12 frați, eu fiind cea de-a șasea născută în familie. Am fost cinci fete și șapte băieți. Acum mai suntem în viață șapte. Am o soră la Jula, o soră în Aletea, și cinci dintre noi stăm la Micherechi. Părinții noștri români au fost: tata Nicolae Ruja din Micherechi și mama Eva Buta, și

ea născută în sat. Dar mama ei era venită din România, de la Homorog. Ne-au crescut să fim harnici și oameni de omenie. Nu am făcut toți școli, pentru că așa erau vremurile pe atunci, dar nu am fost săraci. Părinții mei au stat la sălaș, la Szabadkígyós, la Újszalonta. Acolo la „tănear” era mai bine decât în sat, pentru că era mai ușor. Țineam mai ușor pui, vacă, tot felul de animale în jurul casei. Nu ne-a mers rău și nici nu am fost bolnavi, eram sănătoși. „Acolo e sărăcie unde e unul singur la părinți și e tot bolnav”, zicea tata. Noi suntem bine toți. Nu am avut așa rochii mândre ca fetele care erau singure la părinți, dar și a mea a fost mândră și dacă era ieftină. Pe atunci, nu era luxul ăsta de acum. Lumea trăia mult, mult mai simplu decât acum. Era viața mult mai simplă. Omul era mulțumit cu atât cât avea și eram fericiți. Părinții noștri erau la „tănear”, noi mai mult în sat dacă mergeam la școală. Eu am făcut șase clase și am început să fac și liceul, la Jula, dar am stat un semestru și am venit de acolo că nu mi-a plăcut să stau fără familie. Am venit acasă și am început să lucrez. Norocul vremurilor de atunci era că la noi credința era puternică și de mici ne era sădită în suflet frica de Dumnezeu. Așa că nici nu făceam rele, de frică să nu-L supărăm pe Domnul.

Un sat cu oameni harnici și de omenie

— După ce v-ați căsătorit ați stat în sat?

— Am stat la „tănear” timp de 26 de ani, la trei kilometri de sat, către Crâstor. Am avut oi multe, porci, găște, vaci. Am avut și casa din sat, dar am stat mai mult acolo, că așa făceam bani. Copiii erau mai mult în sat la școală.

— Ce s-a întâmplat cu sălașul acela, cu „tănearul”, cum îi ziceți dumneavoastră? Îl mai aveți?

— Mi-aduc aminte cu mult drag de viața aceea de la „tănear” din mijlocul naturii, era ceva foarte frumos. Mi-ar mai plăcea să stau acolo, dar nu mai e de mine acum. În anul 1992 l-am vândut. Am rămas acolo doar eu cu soțul. Copiii s-au căsătorit, toți au casa lor, nu au rămas să locuiască nici unul cu noi. Apoi, după revoluția din România, după 1989, foarte mulți din România treceau granița pe negru și de multe ori am stat cu frică noaptea când auzeam că latră câinii de rup lanțurile. De câteva ori am avut ocazia să-i întâlnesc pe aceștia, săracii, când veneam de la lăptărie seara, uzi leorcă, cum treceau prin canal, prin apă, și... mi-a fost și frică, recunosc. Mai veneau și își cereau apă sau ceva de mâncare. Soțul mergea la lucru

și eram mult singură, așa că soarta sălașului a fost să-l punem la vânzare. Așa că în 1992 l-am vândut și ne-am mutat acasă, în sat. Am mai ținut și aici vaci, cai, porci. Iar în anul 2003, după aproape un an de suferință, a murit soțul, și de atunci locuiesc singură. La început a fost greu, dar nu sunt singură niciodată. Locuiesc în satul meu natal, cu oameni harnici și de omenie, am vecini buni, frații îmi stau aici, precum și copiii mei toți trei. Nu duc lipsă de nimic. Sunt obișnuită să merg să-mi fac treburile singură.

➔ Viața e frumoasă când ești sănătos și fericit, alături de familie și cei dragi”

O viață fără medicamente

– Pentru a ține o așa gospodărie mare înseamnă că ați fost și harnică, ați moștenit acest har de la părinți?

– Nu am fost sensibilă, nu am fost bolnavă, cu toate că de mică am tot avut dureri de cap. Destul de târziu astea au trecut, dar în rest nu am avut probleme. Și părinții mei au fost așa sănătoși. De când sunt pensionară, mulțumesc lui Dumnezeu că n-am fost bolnavă. E drept că eu tot timpul am și fost o fire care nu m-am lăsat, nu ziceam ca altele că „Vai, m-am îmbolnăvit, nu mai fac nimic”. Eu tot timpul am lucrat. Și cred că felul ăsta de a fi l-am dobândit la „tănear”, pentru că perioada de acolo m-a întărit. Altfel, nu am nimic grav, nu mă doare nimic. În viață m-am ferit de medicamente. Mi-am menținut sănătatea până la anii ăștia, pentru că m-am obișnuit să mă țin de un program. Și mănânc atât cât e necesar, adică să nu fiu nici lipsită, dar nici îmbuibată. Mănânc ce eu îmi fac, și ce eu cresc pe lângă casă. Nu mănânc pui de la magazin. Nu-mi place.

Renumită la făcut plăcinte

– Sunteți foarte prețuită la făcut plăcinte tradiționale. Sunteți solicitată la foarte multe festivaluri, unde vă reprezentați satul la diferite evenimente și de unde aduceți premii.

– Într-adevăr sunt solicitată să le fac varzare, plăcinte tradiționale, eu și încă o prietenă din sat facem. Am fost la mai multe festivaluri gastronomice. La festivalul naționalităților de la Tura, trei ani consecutiv locul trei a fost al nostru, pentru gastronomia românească.

– Spuneți-mi povestea rătișelor de la Micherechi, dacă tot sunteți expertă și renumită în sat pentru plăcintele gustoase pe care le faceți!

– Aici în sat femeile făceau rățișe sau varzar, pentru că era o plăcintă ieftină, bună și pe placul tuturor. Cartofi avea toată lumea, varză acră era în hurdău (la butoi), cine avea vaci avea și brânză... Se făcea iute. Asta era atunci plăcinta, sau dospitele, cirigelele, etc. Iată rețeta mamei de rățișe pe care o fac și acum:

Ingrediente:

Pentru aluat: 1 kg făină, 1 linguriță plină cu sare, 50 ml ulei pentru uns, 700 ml apă caldă.

Pentru umplutură: 1 kg cartofi fierți și răciți, amestecați cu puțin ulei și sare, varză acră calită, brânză sărată sau dulce, mărar verde calit, etc. Ulei pentru copt

Mod de preparare: Aluatul eu îl fac fără drojdie. Se moaie sarea în apă și se frământă cu făina bine să fie molcuț aluatul. Mama mea o întindea apoi până în josul mesei. O stropea cu ulei, o sucea, ca pe cozonac, o făcea melc și o pune să stea, pentru a fi mai elastică. Apoi se întindea cu făcălețul și se umple cu varză, mărar, cartofi sau brânză. Așadar se frământă foarte bine cam 20 de minute. Aluatul se răstoarnă pe masa pe care am pus puțină făină. Se porționează în bucăți cât un măr și se lasă la dospit 15 minute. Se unge câte o foaie cu ulei, apoi se întinde cu mâna cât se poate de subțire. Apoi se rulează foaia, se umple cu ingredientele dorite, și se strânge în formă de spirală (rotund). Se întinde cu făcălețul, să se facă de dimensiunea tigăii în care o să o coacem. Se încinge uleiul și coacem plăcinta pe ambele părți.

Rețeta asta o știu de la mama și încerc să o dau mai departe, pentru că plăcintele acestea le place la mulți dar nu mai prea are cine să le facă.

– Pe fete, pe nurori, pe nepoate le-ați învățat?

– Din păcate, nu! Am vrut, dar până când au cine să le facă nu au interes să învețe. Ele zic că ale mele sunt mai bune. De Crăciun le-am făcut peste 20 de cozonaci, begli, cum se zice la noi. Să aibă toți!

Scriu în jurnal doar ce a fost frumos...

– Cu ce vă petreceți zilele de iarnă?

– Sunt foarte pasionată de rebus. Când am timp, scriu jurnalul familiei, fac lucru de mână, am grijă de strănepoți, dacă au părinții treburi... Vara fac excursii cu prietenele, merg în excursii organizate prin țară și prin România. Merg la Bichișciaba la teatru, la băi, peste tot.

– Sunteți o bunică modernă, viețuoasă și deșteaptă. În ce limbă faceți rebus și în ce limbă scrieți jurnalul?

– În ungurește scriu că așa mi-e mai ușor.

– Și ce scrieți în acel jurnal?

– Scriu toate evenimentele importante din viața mea și din viața familiei. Când am timp, scriu și amintirile plăcute din copilărie, din viață. Nu scriu decât ceea ce este frumos, ca să nu-i întristez pe copii când o să-l citească.

– Aveți un mesaj pentru tineri?

– Să fie de omenie, să fie harnici. Să aibă sănătate și bucurie și să se bucure de familie și de copiii lor din plin! Căci totul în viață e bucuria de la copil. Viața e frumoasă când ești sănătos și fericit alături de familie și cei dragi. În ce mă privește, mulțumesc lui Dumnezeu că sunt bine cu toții, sunt sănătoși, am șase nepoți frumoși și aștept anul acesta să se nască al șaptelea strănepot... **Anca Becan**

Unde se poate schia în județul Bihor?

Revista săptămânală „Bihoreanul” din Oradea prezintă în ultimul său număr posibilitățile de schiat din județul Bihor, în special părțile de schi de la Vârtop și Stâna de Vale. În ambele stațiuni își pot găsi locul atât sportivi începători, cât și profesioniști. Stațiunile de schi sunt tot mai căutate și de turiști din Ungaria.

Stâna de Vale

Cea mai veche stațiune montană din Bihor, Stâna de Vale, administrată de frații Ioan și Viorel Micula, are două părți: Cerbul, lungă de 585 metri și cu un grad de dificultate mediu, și Căprioara, de doar 170 metri, dedicată copilășilor și începătorilor. Ambele sunt dotate cu o instalație teleschi de transport pe cablu, unde o urcare costă 4 lei pentru adulți și 3 lei pentru copii, elevi și studenți.

La baza părții există și un centru de închirieri schiuri (25 lei), snowboard-uri (50 lei) sau sănii (15 lei), iar din această iarnă și un apres-ski bar. Cei care nu știu schia, sau pur și simplu vor să încerce altceva, pot merge pe pârtia de tubing de 120 metri, care presupune alunecarea pe un colac gonflabil, contra unei taxe de 4 lei.

Administratorii părții au planuri ambițioase: pentru următorul sezon, vor să amenajeze o pârtie nouă de tubing, dotată și cu o trambulină, să lungească pârtia Cerbul până la 1.500 metri, dar și să monteze o nocturnă și o instalație de producere a zăpezii artificiale.

Firește, stațiunea mai are și minusuri: nu are o școală de schi și nici instructori autorizați, locurile de parcare sunt puține, chiar dacă recent s-a amenajat o parcare cu 200 de locuri, iar posibilitățile de cazare sunt și ele limitate.

Vârtop

Schiorii mai pricepuți preferă însă pârtia Piatra Grăitoare din Vârtop, lungă de 1.108 metri, administrată de Primăria Nucet și dotată cu telescaun, dar și cu nocturnă. O urcare costă 10 lei pentru adulți și 5 lei pentru copii. Doritorii pot face, însă, economii cumpărându-și cartele

cu mai multe urcări. De pildă, un ski-pass valabil de vineri până duminică costă 290 lei.

În aproximativ 4 minute, schiorii ajung sus și au două variante de coborâre: pe o pârtie roșie, cu porțiuni de dificultate medie și ușoară, respectiv pe una neagră, cu un grad ridicat de dificultate. În viitor, pârtia ar putea să-și dubleze lungimea, Primăria Nucet având în plan o extindere cu 1.050 de metri.

Firește, la Vârtop există și un centru pentru închiriere de echipamente, cu

tarife ce încep de la 25 lei pe zi, dar și un service, pentru eventualele reparații sau ajustări necesare.

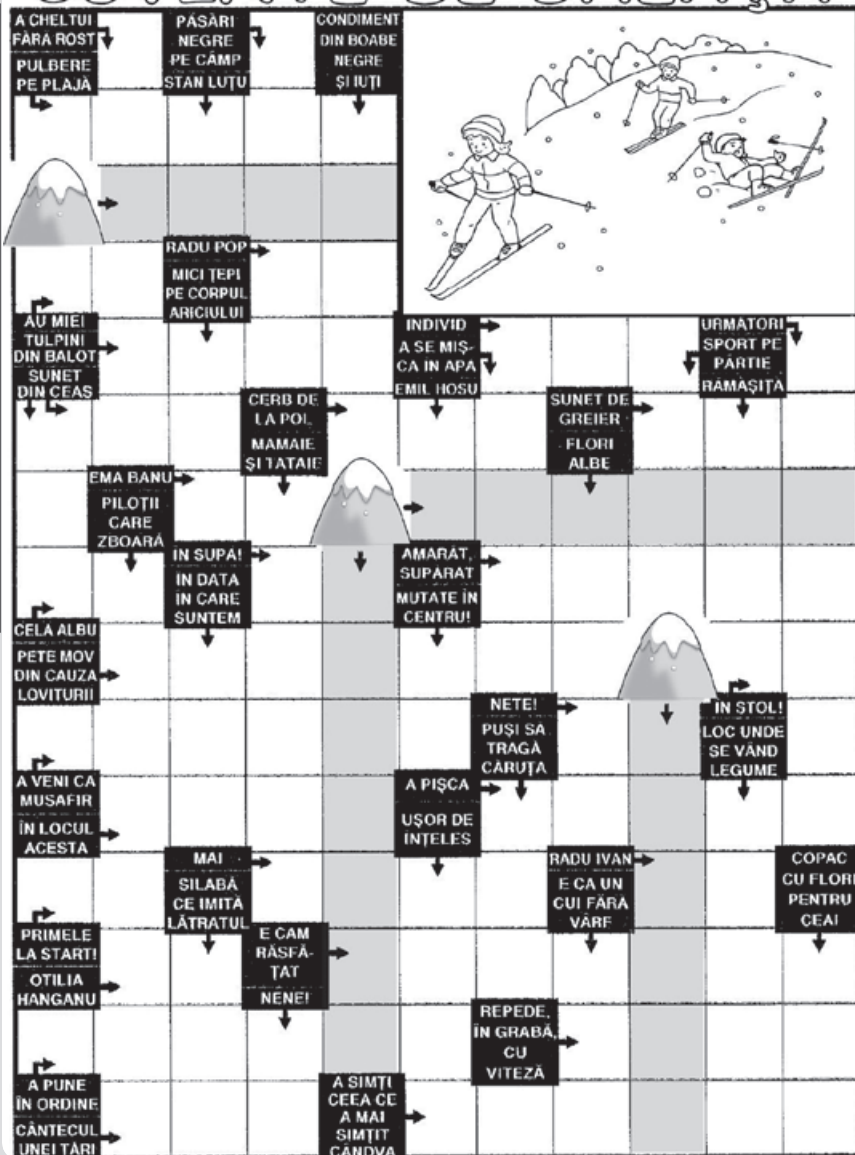
În medie, într-o zi de weekend, pe pârtie urcă aproximativ 700 de turiști, mai cu seamă că în zonă există numeroase hoteluri și pensiuni. Cei care merg pentru o zi pot să-și lase mașinile în parcurile amenajate de Primăria Nucet, unde vor plăti o taxă de 15 lei.

Un alt avantaj al părții de la Vârtop este că aici există mai mulți instructori autorizați de schi.

Integrata

CUVINTE DE GHEATĂ

Glume

Discuție între doi prieteni.

— Ce mă fac, ce mă fac, ce mă fac?!, întreabă unul cu disperare.

— Dar ce s-a întâmplat, prietene? Ce-i cu tine?

— Afară toarnă cu găleata, tu nu vezi, iar soția mea este în oraș.

— Ei, și ce dacă? Soția ta este o femeie deșteaptă! Intră ea într-un magazin!

— Tocmai de aceea sunt așa de disperat! S-au dus toate economiile noastre!

— Domnule doctor, soția mea spune că sunt nebun.

— De ce?

— Deoarece de fiecare dată când beau cafea mănânc ceașca!

— Cummm?! Mănânci ceașca cu totul??

— Nu, toarta o las!

— Chiar că ești nebun! Toarta e cea mai bună!

Două blonde la facultate.

— În ce an ești tu?

— În 2018. Tu?

În timp ce examina o femeie, doctorul îi spune:

— Inima, plămânii, pulsul și presiunea arterială sunt toate bune. Acum vreau să văd puțin, partea care vă bagă pe dumneavoastră, femeile, în tot feluri de necazuri.

Femeia începe să se dezbrace, dar este întreruptă de doctor:

— Nu! Nu! Nu vă dezbrăcați! Doar scoateți limba!...

O femeie discută cu o prietenă despre soțul ei:

— I-am spus că nu mai stau cu el și că bag divorțul, după care am ieșit afară să mă liniștesc.

— Și el ce a spus? Întreabă curioasă prietena.

— Păi, după câteva minute, am auzit o bubuitură...

— Vai, Dumnezeule, doar nu s-a împușcat!

— Nu, a deschis o șampanie, mizerabilul...

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Televiziune

**Dosar România, TVR1,
sâmbătă, 27 ianuarie**

O comună din Delta Dunării a dat 25 de campioni olimpici și mondiali la caiac și canoe. Comuna Crișan, cu cele trei sate ale sale – Crișan, Mila 23 și Caraorman – este, probabil, unică în lume din acest punct de vedere.

Delta a dat mulți campioni. Nu numai din Crișan, ci și din Jurilovca, Chilia sau alte sate ascunse ale apelor. Aflați astăzi la pensie, foștii campioni sunt risipiți prin lume. Doar câțiva au mai rămas acasă, redevinând pescari.

În urmă cu 50 de ani, sportul era singura lor șansă de a scăpa de sărăcie și de Deltă. Astăzi, copiii Deltei se țin departe de lotcă și de vâsle.

Cei mai mulți dintre foștii campioni olimpici, mondiali și europeni la caiac și canoe sunt astăzi niște iluștri necunoscuți. Au rămas în urma lor doar medaliile.

Reinventarea tradiției, a vâslutului, ecoturismul și dezvoltarea durabilă ar putea să îi oprească pe copiii Deltei să mai plece.

Iar cei care știu cel mai bine cum se poate face acest lucru sunt tocmai foștii campioni.

Care erau visurile copiilor de odinioară și care sunt cele ale copiilor de astăzi? Cum s-a schimbat Delta și cum arată viitorul pentru oamenii Deltei? Ce s-a ales de cei care au adus glorie sportului românesc, dar și de cei din mijlocul cărora s-au ridicat? Pe 27 ianuarie, în reluare, de la ora 21.00, jurnalistul Marian Voicu și operatorul Cristi Ilea aduc răspunsurile campionilor Deltei la TVR 1 și TVR+.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

29 IANUARIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

30 IANUARIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Legende românești – serialul profesorului Szabó Zsolt 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de personalități 16.30: La ceas de taină / Radio România 17.55: Încheiere

31 IANUARIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

1 FEBRUARIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

2 FEBRUARIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

3 FEBRUARIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.15: File de calendar 16.25: Gala festivalului „Strugurele de Aur” – partea II-a, Jidvei, România 17.20: Emisiune de muzică ușoară – Valeriu Sterian 17.55: Încheiere

4 FEBRUARIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6721, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

ILUMINISM s. n. 1. Perioadă din gândirea europeană (sec. XVIII) reprezentând emanciparea culturală a noii clase burgheze în ascensiune, prin accentuarea rațiunii și experienței, neîncrederea față de autoritatea tradițională, cristalizarea idealurilor societății liberale și democratice; luminism². 2. Concepție religioasă care susține existența inspirațiilor directe de la divinitate. – Din fr. *illuminisme*.

UMOR

SUNT ACELEAȘI AFISE
DE ACUM 4 ANI...ecranul
nostru

miercuri, 31 ianuarie, Duna TV, ora 7.20

miercuri, 31 ianuarie, Duna World, ora 17.00

Programul românesc televizat vă invită la expoziția de la Filiala Seghedin a ICR Budapesta. Aceasta a cuprins lucrări ale artiștilor Molnár Sándor, Holler László, Kovács Keve János și Sinkó János, care au obținut titlul de doctor în arte vizuale la Facultatea de Arte și Design din cadrul Universității de Vest din Timișoara. În continuare vă invităm la Micherechi, unde din fondurile credincioșilor s-au întreprins noi renovări la biserica ortodoxă din localitate. Micherechiul a făcut parte și din inima generalului Teodor Borszéki. Cu ajutorul unor secvențe dintr-un film-portret, vom cinsti memoria celui care a fost și cetățean de onoare al satului Micherechi. Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Aniversări și comemorări importante în anul 2018

IANUARIE

15 ianuarie (1993) – Cu **25 de ani** în urmă a fost inaugurat **primul bust din Ungaria al poetului Mihai Eminescu**. Acesta a fost amplasat în curtea Institutului Cultural Român din Budapesta (atunci: Centrul Cultural al României), la doar câteva luni de la inaugurarea acestei instituții (pe 8 octombrie 1992), fiind donat de către județul Bihor din România.

28 ianuarie (1998) – Acum **20 de ani** s-a deschis **Consulatul General al României la Seghedin**. Cu această ocazie au vizitat orașul cei doi președinți de țară, *Emil Constantinescu* și *Gőncz Árpád*. Primul consul general român la Seghedin a fost *Andrei Oancea*.

FEBRUARIE

13 februarie (1928) – Se împlinesc **90 de ani** de la nașterea profesoarei **Lucia Borza** (d. 2016), prima profesoară din rândul comunității românești a Liceului „N. Bălcescu” din Jula, poetă, jurnalistă, autoare de manuale pentru elevii români din Ungaria.

23 februarie (1913) – Cu **105 ani** în urmă s-a născut profesorul, scriitorul și poetul **Ilie Ivănuș**, decenii de-a rândul a fost jurnalist la săptămânalul românilor din Ungaria, „Libertatea Noastră” și „Foaia Noastră”.

MARTIE

12 martie (1908) – S-a născut acum **110 de ani** profesorul **Endre Pálffy** (Toplița, jud. Harghita, 1908 – Budapesta, 16 noiembrie 1975), fost șef al Catedrei de română de la Universitatea „Eötvös Loránd” din Budapesta.

16 martie (1898) – Cu **120 de ani** în urmă s-a născut, la Micherechi, povestitorul **Vasile Gurzău**. Poveștile lui populare românești au fost adunate și publicate în mai multe volume.

20 martie (1993) – Acum **25 de ani**, la Jula, s-a dezvelit bustul scriitorului român, **Liviu Rebreanu**. Bustul aflat în Parcul Sf. Nicolae de lângă catedrala ortodoxă a fost sfințit de PS *Timotei*, Episcop al Aradului. În aceeași zi a fost dezvelită și placa memorială Liviu Rebreanu de pe fosta Cazarmă (Căminul de Bătrâni, str. Vértanúk nr. 1-5).

21 martie (1948) – Acum **70 de ani** a fost constituită **Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria**.

APRILIE

18 aprilie (1788) – Grecii și macedoromânii din Budapesta au hotărât, acum **230 de ani**, să se despartă de sârbi și să înființeze o **biserică separată**, unde limba litughiei va fi cea greacă. Acest document de înființare a fost semnat de 125 de familii grece și macedoromâne.

MAI

22 mai (1968) – Acum **50 de ani** a decedat **Lucian Magdu**, medic, poetul și regizor de filme, fiul preotului ortodox român din Bătania.

31 mai (1818) – Se împlinesc **200 de ani** de la nașterea lui **George Pomuș**, general american de origine română, din orașul Jula, care s-a remarcat în Războiul civil american, anterior a luptat în Revoluția maghiară de la 1848, ocazie cu care a primit gradul de căpitan. A fost diplomat american la curtea imperială rusă de la St. Petersburg. De numele lui se leagă procesul de cumpărare a provinciei Alaska de către SUA de la Rusia țaristă.

IUNIE

11 iunie (1953) – **Liceul Românesc din Jula**, înființat în anul 1949, a primit numele lui Nicolae Bălcescu, pe care îl poartă deja de 65 de ani.

IULIE

18 iulie (1938) – Se împlinesc **80 de ani** de la moartea **Reginei Maria** a României. Aceasta a fost principesă de coroană și a doua regină a României, în calitate de soție a principelui de coroană devenit ulterior regele Ferdinand I al României. A fost mama regelui Carol al II-lea și bunica regelui Mihai I.

SEPTEMBRIE

22 septembrie (1768) – Cu **250 de ani** în urmă s-a stins din viață **Ioan Inocențiu Micu-Klein**, episcop al Episcopiei Greco-Catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, întemeietorul gândirii politice românești moderne, membru al Dietei Transilvaniei.

OCTOMBRIE

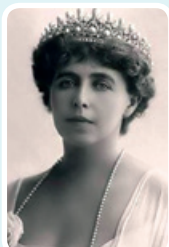
22 octombrie – **200 de ani** de la nașterea lui **Dimitrie Gusti**, poet, traducător, autor de manuale didactice, profesor, om politic român, creatorul sociologiei române.

DECEMBRIE

1 decembrie (1918) – Se împlinesc **100 de ani Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia** și unirea provinciilor Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Sătmar cu Regatul României.

20 decembrie (1808) – Cu **210 ani** în urmă s-a născut, la Mișcolț, **Andrei Șaguna**, mitropolit ortodox al Transilvaniei, militant pentru drepturile ortodocșilor și ale românilor din Transilvania, fondator al Gimnaziului Românesc din Brașov, membru de onoare al Academiei Române.

E.Ș.

**FOAIA
românească**

26 ianuarie
2018

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: **Eva Șimon**. Redactor, reporter: **Anca Liana Becan**. Tehnoredactor: **Ioan Nyisztor**. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu. Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. **Abonamentele pe anul 2018: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți**. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).